

Ders İzlenesi Nedir?

İzlenesi: Bir amacı gerçekleştirmek için gerekli ve yeterli etkinlikleri belirlemektir.

Ders izlenesi: Bir dersin amaçlarını gerçekleştirmek için hedef, içerik, öğrenme durumları, ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin belirlendiği dizge ya da programdır. Ders izlenesi ders programı olarak da ifade edilebilir.

Ders İzlenesinin beş temel unsuru vardır:

- Birinci unsur, derse ilişkin **tanımlayıcı bilgilerdir**. Dersin adı, dersin koordinatörü, dersi veren öğretim üye/üyeleri, dersin AKT'si, haftalık ders saati, teori ve uygulama gibi derse özgü tanımlayıcı özelliklerdir.
- İkinci unsur, dersin **hedefleridir**. ders sonunda öğrencilerden beklenen davranışlar setini ifade eder.
- Üçüncü unsur, dersin hedefleri ile uyumlu **konu veya ünite** setleridir.
- Dördüncü unsur, öğrenme durumlarıdır. Öğrenme durumları birçok öğeyi kapsar. Bu öğeler;
  - Bu öğeler içerisinde ilk akla gelen **öğretim modelleri, öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleridir**.
    - *Öğretim modeli örnekleri:* Problem tabanlı, proje tabanlı ve işbirlikli öğretim modeli gibi.
    - *Öğretim yöntemi örnekleri:* Anlatım, gösterip yaptırma, tartışma ve problem çözme gibi.
    - *Öğretim teknikleri örnekleri:* Beyin fırtınası, düz anlatım ve simülasyon gibi.
  - Yine öğretim durumlarının diğer öğesi **öğretim teknolojileridir**. Bunlar yazılım programı, web 2.0 araçları, akıllı tahta ve diğer teknolojik araçlar olabilir.
  - Yine öğretim durumlarının diğer bir öğesi **öğretim ortamıdır**. Öğretim ortamı derslik (sınıf) laboratuvar, atölye, simülasyon ünitesi, okul ve sınıf dışı ortamlar (hastane, okul, fabrika, genel olarak staj ve uygulama ortamları gibi) olabilir.
  - Ders kapsamında kullanılan **araç gereçler** (kitap, makale, harita ve diğer) ise diğer bir öğedir.
- Beşinci unsur, **ölçme ve değerlendirmedir**.
  - **Geleneksel ölçme araçları** (klasik yazılı, kısa cevaplı, çoktan seçmeli ve diğ.) ile **alternatif ölçme araçları** (kontrol listesi, rubrikler, derecelenmeli ölçekler ve diğerleri) gibi ölçme araçlarını kapsar.
  - Ayrıca ölçmenin amacı dikkate alınarak belirlenen **diagnostik, formatif ve summatif** değerlendirme türlerini kapsar.

Yükseköğretim kurumlarında sıklıkla summatif değerlendirme yapılır. Summatif değerlendirme öğrenciler hakkında karar vermek için yapılır. Öğrencinin çeşitli ölçme araçlarından aldıkları puanlar nota dönüştürülür. Nota göre ders başarısı belirlenir.

Ders İzlencesi hazırlanırken:

- Ders bilgilerini** belirleyiniz. Bu bilgiler aşağıdaki gibidir:
  - Dersin adı ve dersin kodu
  - Dersin kredisi
  - Dersin AKTS
  - Dersin ön koşulları ve dersin yan koşulları
  - Haftalık teorik ve uygulama ders saati
  - Dersin laboratuvar veya stüdyo saati
  - Dersin koordinatörü / öğretim elemanı bilgileri
  - Dersi veren öğretim elemanı bilgileri
  - Bireysel ve grup görüşme, toplantı gün ve saatleri
  - Varsa dersin öğretim yardımcısı
- Dersin hedeflerini** tanımlayınız. Ayrıntılı bilgi için *ders hedefleri rehberine* bakınız.
- Dersin hedefleriyle uyumlu **içeriğini/konuları/ünitelerini** belirleyiniz. Ayrıntılar için *belirtke tablosu rehberine* bakınız.
- Derse ilişkin **öğretim modellerini ya da öğretim stratejilerini** belirleyiniz.

Öğrenme Modelleri

- Problem tabanlı öğrenme/öğretim modeli
- Proje tabanlı öğrenme/öğretim modeli
- Sorgulama tabanlı öğrenme/öğretim modeli
- İşbirlikli öğrenme/öğretim modeli
- Örnek olay tabanlı öğrenme/öğretim modeli
- Deneyim tabanlı öğrenme/öğretim modeli
- Tam öğrenme modeli/
- Programlı öğretim modeli
- Harmanlanmış öğretim modeli
- Flipped-classroom öğrenme/öğretim modeli (ters yüz edilmiş öğretim modeli)
- Mikro öğretim modeli

Birden çok öğrenme/öğretim modeli belirleyebilirsiniz.

Öğretim Stratejileri

- Sunuş stratejisi
- Buluş stratejisi
- Araştırma-inceleme stratejisi

Birden çok öğretim stratejisi belirleyebilirsiniz.

Öğretim stratejisi belirlendikten sonra öğretim hedefleri, içerik, öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak öğretim yöntem ve tekniklerini belirleyiniz.

☐ Öğretim Yöntemleri

- Anlatım yöntemi
- Tartışma yöntemi
- Problem çözme yöntemi
- Rol yapma yöntemi
- Gösterip yaptırma yöntemi
- Bireysel çalışma yöntemi
- Örnek olay yöntemi

☐ Öğretim Teknikleri

Öğretim teknikleri oldukça çeşitlidir. Yaygın olarak kullanılan bazı öğretim teknikleri aşağıdaki gibidir.

- Beyin fırtınası
- Tersine beyin fırtınası
- Soru-cevap
- Görüş geliştirme
- Sokratik tartışma
- Simülasyon
- Drama
- Altı şapkalı düşünme
- Bilişsel çıraklık
- Zihin haritası oluşturma
- Kavram haritası oluşturma
- Bilgi haritaları oluşturma
- Anlam çözümle tablosu oluşturma
- Ödev

Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak birden çok öğretim yöntemi ve tekniğini yer verilmelidir. Öğretim yöntem ve teknikleri açısından ders izlencesinin zengin olması önemlidir.

5. Ders ortamlarını belirleyiniz ve farklı ortamların kullanımına ilişkin zaman çizelgesi hazırlayınız.

Ders ortamı: Üniversite içi ve üniversite dışı ders ortamları belirlenir. *Derslik (sınıf), laboratuvar, atölye, işlik, staj yeri* gibi. Laboratuvar, atölye, işlik ve staj yerini ilişkin *takvim/ zaman çizelgesi* hazırlanır.

6. Dersin hedef ve içerikleriyle uyumlu araç gereçleri belirleyiniz.

Ders araç-gereçleri: Derse özgü olarak kullanılacak araç ve gereçler *projeksiyon, yazılım programları, maket, model, harita, kaynak kitap, e-kitap, kaynak makaleler, açık erişimli online makaleler, derse ilişkin kaynak web siteleri, açık erişimli online kanallar, örnek çizimler* ve diğerleri belirlenir.

7. Dersin süreci içerisinde uygulanacak ölçme- değerlendirme yaklaşımlarını belirleyiniz.

- Belirtke tablosu hazırlayınız. Ayrıntılar için *belitke tablosu rehberine* bakınız.
- Geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme araçlarını belirleyiniz.
- Alternatif araçlar kullanılacak ise ölçme- değerlendirme formlarını hazırlayınız. Ayrıntılar için *alternatif ölçme-değerlendirme rehberine* bakınız.
- Ölçme puanlarını notlandırmak için ağırlıklandırma oranları belirleyiniz.

Örnek: Ara sınav notu ağırlıklandırma

Ölçek	Ağırlıklandırma %
Proje ödevi 1 puanı	15
Performans ödevi 1 puanı	15
Çoktan seçmeli sınav puanı	70
Toplam	100

Örnek: Final notu ağırlıklandırma

Ölçek	Ağırlıklandırma %
Proje ödevi 2 puanı	25
Performans ödevi 2 puanı	10
Derse katılım puanı	5
Klasik sınav puanı	60
Toplam	100

Ders politikaları: Dersin yönetimine ilişkin ilke ve kurallardır. Ders politikaları üniversitenin yönetmelik, yönerge ve senato kararlarında belirlenmiş genel ilke ve kurallardır.

Ders izlencesi aynı zamanda öğretim elemanı-öğrenci arasında bir **sözleşmedir**. Ders başlangıcında öğrenciler ders izlencesi içeriği, kapsamı ve ders yönetimi ilişkin bilgilendirilmelidir.

Ayrıca dersi alan öğrenciler;

- derse katılım,
- ödevlere ilişkin kurallar
- akademik yazım kuralları,
- sınav kuralları,
- sınıf/laboratuvar/atölye/ staj ortamı kuralları

hakkında bilgilendirilmelidir.

Böylelikle öğrencilerin derse ilişkin sorun/soruları giderebilir. Öğrenciler için gelecek daha belirgin kılınmış olacaktır.

Akademik dürüstlük: Akademik yazım kuralları ve akademik etik ve intihal, kopya gibi konular hakkında öğrenciler önceden bilgilendirilmelidir.

Engelli öğrenciler: Derse devam eden engelli öğrenciler için üniversitenin ilgili yönetmeliği ve senato kararları doğrultusunda gerekli tedbirler alınmalıdır.